

selv byggede Banen. Dette gav Stødet til, at man i vedkommende Egn har taget Sagen op, har holdt en Række Møder rundt om i Kommunerne, der er tegnet Bidrag, Linierne ere undersøgte, og det er gjort forberedende Skridt, hvorved er fremkommet det, som nu staar udtrykt her i Lovforslaget, at man ønsker Lov til selv at bygge Bane med et Tilskud af 80,000 Kr. pr. Mil. Dette Forslag har vundet stor Tilslutning i Befolkningen. Siden jeg nævner dette, skal jeg gjøre opmærksom paa, at naar det i det Andragende, som er omdelt, siges, at den Tilslutning fra Befolkningens Side ikke er sand og i Grunden er fremkommen saaledes, at Folk ere bleve førte bag Lyset, da er dette ikke sandt; det hedder i Andragendet saaledes: „Da naar nu hertil kommer, at man mange Steder, hvor der har været Forhandlinger om saavel Amternes som Byernes og Sognkommunernes Tilskud til Baneforetagendet, ikke har undset sig ved aabent at udtale som en sikker Forudsætning, at Staten vilde overtage Banen, dersom den ikke betalte sig, og derved stærkt paavirket Tilsludenes Størrelse, ja, at man paa enkelte Steder endog har smigret sig med, at Staten ved den eventuelle Overtagelse vilde tilbagebetale Forskudene fuldt ud osv.“ Jeg læser det op ordret, som det staar, for at ærede Medlemmer, der ikke have læst det, kunne være opmærksomme paa, hvad der er blevet sagt, og for at de paa den anden Side kunne imødegaa det. Jeg tror ikke, at jeg tør benytte det Udtryk, der egentlig vilde være det mest betegnende herfor, da det er saa stærkt, at det rimeligvis vil blive paataalt af Formanden, men det er sikkert nok, at der ikke er et sandt Ord, i hvad der staar i disse Linier. Jeg har i alt Fald været tilstede ved flere af disse Møder, og det er af disse Mænd, der saaledes have været optagne af Arbejdet for, at retlægge dette Forslag, atter og atter blevet betonet, at de Kommuner, Amtskommuner og Sognkommuner, og de Byer, der have interesseret sig for denne Banelinie, maatte være forberedte paa, at de Benge, der bleve givne dertil, være tabte, at de ikke nogenstinde fik en Dre hverken i Rente eller i Tilbagebetaling. Dette er atter og atter blevet gjentaget, og det kan derfor siges mildest talt at være Usandhed, hvad der staar i dette Andragende. Nu er der en Indvending, der kan reises overfor dette Baneforslag, og det er den, at man jo kunde spørge, om der da er Noget at føre efter her. Der-til skal jeg først bemærke, hvad jeg allerede i alt Fald i store Træk har gjort opmærksom paa, at Størrelsen i Arealindhold af det Opland, som denne Bane vil komme til at krydse, er

saa betydelig, at naar vi i Tbr. Land vilde optælle de Kommuner, som særlig ere interesserede i dette Baneforetagende, ville vi naae op til omtrent 34 Kvadratmil. Men dette er et Vidnesbyrd om, at det i alt Fald er et meget stort Randsomraade, der kommer til at ligge nær op til denne Bane. Det ses ogsaa, at man, naar man gjør Regnestykket op, saaledes som man sædvanligvis pleier at gjøre det ved Baneanlæg, hvor man forud sætter, at to Mil langs Banen ville kunne benytte Anlægget, faar 14,75 eller næsten 15 Mil $\times$ 2 Mil paa hver Side af Banen, eller $4 \times 15 = 60$ Kvadratmil. Derfra maa naturligvis drages de Egne, der ligge paa Grændsen af de andre Baners Opland, saa at man i alt Fald nok kan sige, at denne Banes Opland vil blive, som jeg før angav, over 30 Kvadratmil. Saa kommer den næste Indvending, og den lyder saaledes: Hvad kan denne Bane i Grunden nytte dette store Randsomraade, der bestaar af Heder, Moser, Skjær og Udbøfener, hvor der kort sagt, ingen Folk bor? Men dette holder ikke ganske Stik. Som jeg før bemærkede, er det ganske vist ikke noget frugtbart Land, og det har heller ikke kvadratmilvis saa stor en Befolkning som de bedre stillede Egne af Landet. Men paa den anden Side er der et Moment, der her maa tages med i Betragtning, og det er den Udvikling, som dette Omraade har undergaaet i den sidste Tid. Hvis man vil se paa Indbhagerantallet i dette Randsomraade — jeg holder mig til de Kommuner, der ere interesserede med Pengetilskud i Banen — og vil undersøge, hvor stor en Befolkning der var i 1801, og hvor stor Befolkningen nu er, saa viser det sig, at for den nordlige Del af dette Lands Vedkommende er Befolkningen for hver 100 Indbyggere, som der var i 1801, nu steget til 272, og for den sydlige Del af Landets Vedkommende for hver 100 Indbyggere i 1801 til 296 nu. Disse Tal kunne i og for sig ikke være meget betegnende, medmindre man tager et Sammenligningsled med, og derfor har jeg forsøgt at faae oplyst, hvorledes det i saa Henseende forholdt sig med, hvad man kan kalde de tre bedste Byer i Landet, nemlig Aarhus, Odense og København. Det viser sig da, at Aarhus i det samme Tidrum er voget fra for hver 100 Indbyggere i 1801 til 602 nu, Odense til 359 og København til 246. Der springer strax den Mærkelighed i Øinene, at dette Kongens København, som man til Tider ikke er fri for at betragte, ikke alene som Hovedet for det Hele, men endogsaa som det Hele, ikke engang, hvad denne Side af Udviklingen angaar, er gaaet saa stærkt